

DIARI DE SESSIONS DE LA COMISSIÓ NO PERMANENT D'INVESTIGACIÓ SOBRE LES AUTOPISTES D'EIVISSA DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

IX legislatura

Any 2017

Núm. 29

**Presidència
de l'Honorable Sr. Vicenç Thomàs i Mulet**

Sessió celebrada dia 24 de gener de 2017, a les 11.15 hores

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

Compareixença del Sr. Josep Maria López i Garí..... 600

EL SR. PRESIDENT:

Senyors diputats, senyores diputades, començam la sessió. En primer lloc els demanaria si es produeixen substitucions. No n'hi ha cap.

L'ordre del dia d'aquesta sessió consisteix...

EL SR. CASTELLS I BARÓ:

Perdoni... perdoni, Sr. President, perdoni, Josep Castells substitueix Patricia Font.

EL SR. PRESIDENT:

Molt bé, moltes gràcies. L'ordre del dia d'aquesta sessió consisteix en la compareixença del Sr. Josep Maria López i Garí, sol·licitada per aquesta comissió no permanent d'investigació, al qual donam la benvinguda.

El procediment que seguirem s'ajustarà a les regles següents: tots els grups parlamentaris podran formular preguntes a la persona compareixent durant un temps de quinze minuts. Aquest temps podrà utilitzar-se en una o dues intervencions. El diàleg entre el portaveu d'un grup parlamentari i la persona compareixent serà interactiu. El grup parlamentari iniciarà i finalitzarà el diàleg.

Els grups parlamentaris, conforme l'article 80 del Reglament del Parlament, intervindran de major a menor tret del grup a què pertany la Presidència del Govern el qual intervindrà en darrer lloc.

El diàleg que tindrà lloc entre els portaveus i la persona compareixent ha de discórrer de tal manera que quedin salvaguardats el secret professional, el respecte a la intimitat i a l'honor de les persones, la clàusula de consciència i la resta de drets constitucionals.

Per acabar aquesta qüestió preliminar, únicament em queda manifestar que el compareixent, Sr. Josep Maria López i Garí, haurà de tenir present el que es disposa al punt 3 de l'article 502 del Codi Penal que prescriu el següent: el qui convocat davant una comissió parlamentària d'investigació falti a la veritat en el seu testimoniatge serà castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o multa de sis a dotze mesos.

Començam. Pel Grup Parlamentari Popular té la paraula el Sr. Jerez.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Moltes gràcies, Sr. President. Moltes gràcies, Sr. Garí, per comparèixer en aquesta comissió d'investigació. Han passat per aquí distintes persones que també han manifestat el seu criteri, el seu parer autoritzat sobre la matèria que avui a vostè el convoca a aquesta sessió parlamentària, entre altres el Sr. Joan Marí i Tur i el Sr. Juan Ramón i Torres, qui va ser cap de departament d'Arqueologia del Consell Insular d'Eivissa, i, al nostre criteri aquest darrer una persona amb acreditada experiència en matèria patrimonial, en matèria de conservació de patrimoni, la seva protecció... qui va fer una sèrie de

reflexions que crec que varen ser força interessants i aportaren coses importants, no sé si vostè ha tingut oportunitat de llegir la seva compareixença, però en qualsevol cas la meua pregunta és la següent: quin criteri, quina consideració, com a expert també en aquesta matèria, li mereix el Sr. Joan Ramón i Torres en l'àmbit professional, està clar?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Bon dia a tots, gràcies per convocar-me en aquesta sessió. Sí, he tingut oportunitat de llegir les declaracions del Sr. Joan Ramón i Torres, de fet jo m'he format amb ell, vull dir, tota la meua experiència durant 25 anys ha estat en gran part al Consell Insular d'Eivissa i amb Joan Ramón i Torres en concret, és un excel·lent arqueòleg i un especialista en món fenici púnic important a tota la Mediterrània.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Per tant, podem considerar que... si vostè ha llegit la compareixença i el *Diari de Sessions* on ell manifesta el que manifesta en bona mesura hi pot vostè arribar a coincidir.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Bé, a part de la meua formació amb ell, hem estat amics durant moltíssims anys des que jo tenia 14 anys i aquesta amistat es va rompre justament arran d'aquests fets que varen succeir a les carreteres. Com a arqueòleg i com a professional en el terreny, li segueix tenint una admiració important, ara, com a tècnic de patrimoni i la tasca que va desenvolupar en aquests fets en concret, per a mi el varen desacreditar a nivell personal i com a arqueòleg a nivell personal també, també em va decebre.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Per tant, vostè considera que és un excel·lent professional, però a la vegada no comparteix el seu criteri.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Torn a dir, com a arqueòleg el segueix... em sembla un bon professional com a arqueòleg sobre el terreny, com a tècnic de patrimoni al Consell d'Eivissa no em mereix aquest respecte.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Molt bé, el Sr. Ramón i Torres va contestar una pregunta que jo li vaig formular i pràcticament li formularé a vostè les mateixes perquè pràcticament tenen la mateixa condició, és a dir, no tendria sentit que li fes preguntes distintes. Li vaig preguntar si considerava que s'havia violat la Llei de patrimoni en aquest sentit, ell va contestar que entenia que no s'havia violat, per part del consell insular en aquell moment, la Llei de patrimoni. Vostè està d'acord amb això?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Bé, és que la Llei de patrimoni és viola molt abans fins i tot que nosaltres denunciem la destrucció de la cisterna, la Llei de patrimoni, que diu que el patrimoni està per sobre de

l'urbanisme, es va violar el dia primer que comencen aquestes obres i no hi ha un seguiment arqueològic que, a més, estava... hi havia una partida per aquest seguiment arqueològic. També es va dir en el seu moment que ningú no sabia que aquestes obres havien començat sense seguiment. Record que és el Consell Insular d'Eivissa qui anomena els arqueòlegs quan comença una obra i que alguns dels representants de la cultura del Consell Insular com Joan Marí i Tur hi era el dia que les obres varen començar al Puig d'en Valls, o sigui, sí, s'ha violat la Llei de patrimoni.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Vostè contradia clarament el que el Sr. Joan Ramón i Torres va dir en aquesta comissió, el *Diari de Sessions* n'és testimoni del que va dir el Sr. Joan Ramón i Torres.

Ell va dir que en matèria de preservació... i això ho va dir ell directament sense que se li demanàs d'aquesta manera, se li va demanar de quina manera entenia ell que havia preservat el patrimoni i ell va dir que si havíem de fixar un qualificatiu numèric de l'1 al 10, ell li posaria un 8, un 8 significa un notable alt. Comparteix vostè aquesta afirmació?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Bé, jo no puc estar d'acord amb aquesta afirmació de Joan Ramón, crec que a dia d'avui igual... perquè sí que és cert que des de les obres de les carreteres la visió de l'arqueologia a Eivissa ha canviat i ara mateix es podria posar un 8 a com es desenvolupa durant aquestes darreres legislatures, però en aquell moment no, i era un... jo posaria un 2 escàs, perquè a més jo vaig viure en les meves carns tot aquest procés durant les carreteres.

Se suposa que... que bé, que amb un empresari l'arqueòleg pot tenir més o menys acord o desacord amb la manera... a l'hora de fer una feina, però en qualsevol cas el Consell d'Eivissa està per garantir la protecció del patrimoni i en aquest cas als arqueòlegs que al final el que fan és una feina que reverteix en la societat.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Home, el cert és que preocupa certament el seu testimoni, és a dir, hi ha contradiccions importantíssimes en aquesta qüestió, aquesta comissió està per esbrinar la veritat de tot, hi ha hagut persones que han comparegut en aquesta comissió per una primera vegada i se'ls ha tornat convocar una segona vegada perquè hi ha hagut contradiccions. Jo no sé si tal vegada interessaria que tornàssim convocar el Sr. Joan Ramón i Torres a causa de les contradiccions que en aquesta qüestió en aquests moments es posen de relleu i per tant, difícilment podrem arribar a una conclusió arqueològicament correcta si no tornam possiblement a convocar el Sr. Joan Ramón i Torres, a fi que pugui defensar-se dels criteris que vostè posa de manifest en aquesta comissió. És una opinió personal i el meu grup farà el que consideri.

Una pregunta més i acab aquest primer torn. La Llei de patrimoni en matèria de protecció i conservació no parla d'elements etnogràfics, això és el que ens va dir el Sr. Joan

Ramón i Torres, ens va dir a més que hi havia municipis a l'illa on s'havien executat projectes viaris que estaven afectats per una manca de normativa de protecció dels elements etnogràfics, per exemple Sant Josep.

Vostè està d'acord, a veure si tenim més sort en aquest cas, que és necessari, a Sant Josep per exemple, una normativa de protecció d'elements etnogràfics a fi que els tribunals, per exemple, poguessin protegir aquests tipus d'elements, que no ho varen fer, atès que no hi havia, en aquell moment no hi havia cap tipus de norma que pogués protegir això i per això possiblement hi havia béns que no tenien el valor catalogat que havien de tenir?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Estic d'acord amb vostè amb una part del raonament que fa, efectivament hi ha molts de béns a Eivissa que encara avui en dia no estan catalogats i que s'haurien d'incloure en els catàlegs municipals de patrimoni, però això no lleva que la llei i les institucions que han de portar a terme i que es dugui a terme aquesta llei poden protegir automàticament qualsevol bé que apareix. De fet molts de jaciments arqueològics, perquè estan soterrats, ni se'n coneix l'existència. De fet les carreteres varen ser una bona mostra d'això, però en el moment en què apareix un jaciment arqueològic automàticament està autoprotegit, perquè la llei diu que allò és un bé cultural important.

El mateix passa amb els béns etnològics; un pou o un naixement d'aigua pot o no estar protegit, però té un interès històric, i són les institucions que han de vetllar perquè aquests elements no es perdin.

EL SR. JEREZ I JUAN:

No hi ha més preguntes, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Jerez. Passam la paraula al Grup Parlamentari Podem, el Sr. Aitor Morrás.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Gracias, Sr. Presidente. Bueno, antes de iniciar la comparecencia, gracias por asistir a esta comparecencia, Sr. López Garí. Sr. Presidente, antes de iniciar la comparecencia me gustaría acercar al compareciente los planos que han sido adjuntados a esta comisión en la documental pertenecientes a las gráficas de yacimientos arqueológicos.

Sí, son los mismos que se adjuntaron en la comparecencia del Sr. Joan Ramón.

EL SR. PRESIDENT:

Està en disposició ja? D'acord. Continui, Sr. Morrás.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Muchas gracias. Únicamente estos son los planos que sirvieron en la comparecencia del Sr. Joan Ramón, el técnico

arqueòlogo del Consell d'Eivissa, y por lo tanto para hablar en los mismo términos y para que esta comisión tenga las mismas referencias por eso le hago llegar estos gráficos, que además seguramente serán de utilidad para que usted nos ilustre sobre... sobre, por ejemplo, cómo empieza y cuándo empieza su relación con las obras de las autopistas de Ibiza.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Bueno, nuestra relación... digo nuestra porque éramos un grupo de tres personas, un arqueólogo, una restauradora y yo mismo, que estuvimos trabajando en estas obras con el seguimiento arqueológico... -perdó, puc parlar en català, encara que...?- ...i bé, reconec aquests plànols perquè justament a la banda de Can Misses que apareix aquí vàrem descobrir, un dia passant per la carretera, vàrem descobrir que en el tall es podia observar una cisterna antiga que estava seccionada per l'obra. Vàrem aturar-nos, vàrem mirar el que hi havia, i era una cisterna d'època púnica i que durava a l'època romana que s'havia seccionat, i bé, no s'ha d'oblidar que una cisterna és una part d'una casa, és la part subterrània on s'emmagatzema l'aigua, però damunt hi ha una vila, una casa. Aquesta casa havia desaparegut completament, l'únic que quedava eren uns fragments de les cantonades de la cisterna.

Ens vàrem posar en contacte amb el consell insular, que és el que pot fer alguna cosa en patrimoni, i, bé, vàrem parlar amb el conseller de Cultura, en Joan Marí Tur, i amb el tècnic de patrimoni; ens varen dir que les obres no tenien seguiment arqueològic en aquell moment, cosa que ens va estranyar, perquè una obra tan gran és el que hauria d'haver tingut, i bé, arran d'aquesta denúncia que vàrem fer se'ns va contractar finalment per portar a terme el seguiment d'aquestes obres.

Ja dic, vàrem començar excavant la cisterna aquesta que he dit a la zona de Can Misses, però les obres havien començat als peus del Puig d'en Valls. Ens va estranyar que en aquella zona, que justament és rica arqueològicament i que des del segle passat ja es coneix la riquesa que té, i de fet fins i tot el tècnic de patrimoni havia excavat allà un pou d'època púnica, que no hagués tengut seguiment. Clar, quan nosaltres llavors vàrem fer una inspecció de tota aquesta zona rebaixada vàrem veure que hi havia diversos jaciments arqueològics que s'havien afectat.

Sí, entre Puig d'en Valls i la cisterna aquesta que vàrem trobar a Can Misses, tota aquella zona estava rebaixada, ja.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Ha comentado usted que no había ningún tipo de seguimiento arqueológico. ¿Es preceptivo legalmente que haya un seguimiento arqueológico de unas obras de esta envergadura?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Home, jo no sé en aquell moment com estava fet aquest projecte, però sí sé, pels papers de després, que tenia una partida per a un seguiment arqueològic, amb la qual cosa entenc que s'havia de fer i s'hauria d'haver fet almenys un..., igual que es fa un informe d'impacte ambiental que inclou normalment els béns o les afectacions sobre el patrimoni,

l'hauria d'haver tingut. Amb el temps i amb tot això que va passar després he sabut que hi havia una part d'aquest informe mediambiental o tècnic, i segons les declaracions de Joan Ramon aquí l'altre dia, ell havia fet un parell de línies per recomanar seguiment arqueològic, però no s'entén que per exemple a la zona de Puig d'en Valls, que és la més rica arqueològicament, no hi hagués ni un breu informe que parlàs d'aquella zona.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Bien, ustedes se acercan al consell, le comentan que no hay seguimiento arqueológico y comienzan a trabajar...

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

No, nosaltres feim una denúncia; no sabem si hi havia seguiment arqueològic. Això se'ns diu després.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Ah, d'acord, d'acord. Una vez que empiezan a trabajar, ¿qué panorama se encontraron?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Bé, a veure, eren unes obres que anaven molt de pressa, eren molt grans i abastaven molt de territori, i les màquines treballaven de nit a nit. Nosaltres vàrem demanar a l'empresa dues qüestions bàsiques per portar a terme un bon seguiment: una era que quan acabàs la llum natural no es treballàs amb màquines a zones que podien ser susceptibles de trobar restes arqueològiques, i una altra és que érem tres persones i necessitàvem saber que l'empresa ens informàs cada vegada que posava a treballar una màquina a una zona on no s'hagués actuat abans.

A veure, en un seguiment arqueològic com aquest, un arqueòleg ha d'estar en el temps que es comença a rebaixar la capa superficial de terra fins que s'arriba a terreny natural. Una vegada que s'arriba a terreny natural no és necessària la presència dels arqueòlegs, perquè tu ja has vist si allà hi ha alguna cosa o no; vull dir que quan havien de rebaixar roca o anar molt més a fons no feia falta la nostra presència.

Vàrem demanar això i des del dia 2 es va incomplir aquest requisit de treballar..., que hi hagués un arqueòleg cada vegada que posassin una màquina. Vam començar a tenir problemes seriosos perquè fins i tot es varen començar a afectar altres jaciments que semblaven nous, i a partir d'aquí va començar una època molt desagradable, no només per a l'illa d'Eivissa o per al patrimoni eivissenc, sinó a nivell personal de nosaltres, que vàrem buscar empara a les institucions i ens vàrem quedar tot sols.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Ah, porque, claro, intentando realizar de una forma correcta esa vigilancia de patrimonio, ¿qué tipo de relación o cómo influyó eso en la relación que tenían ustedes con la empresa que les contrataba? ¿Había facilidad para desempeñar su trabajo?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

No, no, no. Nosaltres vàrem demanar aquestes dues coses que he dit abans, que crec que eren acceptables per a qualsevol. Vull dir, tu poses una màquina, nosaltres anirem on treballa aquesta màquina, si tens aquesta necessitat, però si no ens avises... nosaltres no ho sabem, i no podem ser a... quants quilòmetres, d'això?, tres, quatre o cinc. Idò això, al final vam acabar fent de policies; un de nosaltres estava tot el dia fent de policia, amb un vehicle amunt i avall, per veure si hi havia màquines treballant, i això no és el nostre treball, el nostre treball és fer un seguiment arqueològic i excavar aquelles estructures que apareguin.

Amb l'empresa la situació es va tensar molt, i a més a més quan van veure que el consell insular -diguem- no ens donava suport, *ancha es Castilla*, ja era un desgavell fer qualsevol tipus de feina allà, vull dir, amenaces de si contractarien altres arqueòlegs per part dels senyors que portaven l'obra; el Sr. Sancho, que era el de personal i amb qui teníem un tracte més directe ens va arribar a dir que el que no es veia no existia, com si passa una màquina i destrueix un jaciment aquí no passarà absolutament res i com ens vàrem negar a entrar dins aquest joc i el consell no ens va donar suport en cap moment, bé, va ser demencial, va ser una situació absolutament demencial.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

O sea que la relació con el consell también, en cuanto a lo que es la vigilancia del patrimonio, tampoco era como favorecedora de esa (...).

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

No, no, per això jo dic i li ho comentava abans a... a...

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Al Sr. Jerez.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

... al Sr. Jerez, perdoni... que fins aquell moment, jo, amic del tècnic de Patrimoni del consell i un arqueòleg respectat o amb el senyor... o amb el mateix Sr. Marí i Tur, amb el conseller, amb qui tenia una bona relació, havíem treballat molts d'anys junts, però jo entenc que a les seves mans estava l'obligació de defensar el patrimoni, no a nosaltres, perquè al final a nosaltres se'ns acomiada i anam a una altra banda i ja ens espavilarem, però allò era el patrimoni de tots els eivissencs i s'estava destruint i que ningú d'ells no fes la seva feina per evitar que aquest patrimoni es destruís va ser molt lamentable.

I aquí comença la meva... el que li comentava abans, la meva decepció amb el tècnic de Patrimoni també, vull dir, ja no com a tècnic del consell, que també, sinó com a propi arqueòleg, igual que nosaltres que érem uns arqueòlegs que passàvem per allà i vàrem veure allò, si algú hagués tingut interès i hagués passat per les obres, hagués vist el que estava passant.

Jo, aquestes coses, no les acab d'entendre. Una cosa és la feina i una altra és, tu tens una tasca per la qual t'han votat, sigui qui sigui i m'és igual el partit i qui sigui, que és defensar en aquest cas el patrimoni, això no es va fer.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

¿Cree que incluso cumpliendo un código deontológico profesional cualquier arqueólogo o persona que se dedique a la ciencia de la arqueología tiene la obligación de denunciar o de denunciar los hechos si es que encuentra una destrucción del patrimonio?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Home, no hi ha un codi, però jo entenc com a ciutadà, igual que si veig un ferit pel carrer, idò aniré a ajudar-lo com a ciutadà, i com a arqueòleg, idò el que has de fer si tu veus que un jaciment o que un element (...) o el que sigui s'està destruint és anar a la institució i denunciar-ho.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Sí, en la comparecencia del Sr. Joan Marí i Tur... comentó que se había cambiado el trazado de la autopista para salvar un hipocausto en la zona del hipódromo de San Jordi, ¿qué le merece esta afirmación?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Bé, a veure, jo he vist els plànols de... de... o el que hi havia de plànols originals d'aquestes carreteres i a mi em fa la impressió que allò si s'ha mogut és un metre.

Jo hi vaig ser el dia en què es va descobrir l'hipocaust, hi vaig ser perquè justament hi havia una visita del grup d'antiautopistes que volien veure unes restes d'un jaciment que havia sortit, Can Pere Arabí, una vila on hi va viure gent durant 1.200 anys i anàvem a visitar-la perquè s'anava a desmuntar. La qüestió és que justament aquell dia, dues hores abans de la visita, aquella vila es va arrasar amb la maquinària perquè ningú no la pogués veure, no pogués veure el que hi havia, i just havien començat a excavar l'hipocaust aquest. Les màquines on està l'hipocaust havien rebaixat el terreny i ja havien destruït una part que no sabrem mai d'aquest jaciment.

Va dir que havia conservat l'hipocaust i que havia... vaig llegir que havia fet a més moltes gestions per a moure allò. Jo entenc que un conseller no mou una carretera ni conserva un hipocaust dins un despatx, sinó que es fa a un altre nivell, de totes formes, i jo estic molt content que l'hipocaust s'hagi conservat, però a escassos tres metres d'aquest hipocaust va sortir una torre hannibalis, que ningú sap... segurament a ningú no li sonarà aquí perquè a més és un element únic a Eivissa, és una torre d'època púnica, que no n'hi ha cap altra i aquella torre es va... que ja estava menjada per les màquines que l'havien destrossada, es va desmuntar.

Vull dir, si aquest senyor de veritat tenia intenció de protegir el patrimoni i conservar-lo i moure, teòricament, la carretera, si l'hagués mogut tres metres més hagués conservat la part de la vila que les màquines no havien destruït i aquesta

torre, que sí que és un element singular, amb la qual cosa a mi, que vaig veure tot el que s'ha destruït durant les carreteres, els jaciments importantíssims..., digui que ell va fer un moviment per conservar un hipocaust, perdoni, aquest hipocaust es va conservar perquè estava fora de la carretera, no perquè vostè hagi fet res per conservar-lo.

També vaig sentir aquelles declaracions que feia sobre el molí que s'havia traslladat, també he fet molts d'anys de restauració, traslladar una cosa és desmuntar-la pedra a pedra, enumerar-la, hi ha una feina tècnica al darrere molt important i llavors tu, allò mateix, ho tornes a muntar al seu estat en una altra banda.

El molí aquell, es va desmuntar la maquinària perquè per tombar un molí s'ha de desmuntar la maquinària i una vegada que es va desmuntar el molí es va arrasar amb una excavadora i aquell molí que hi ha a la rotonda, que teòricament és el que va desplaçar, és un molí fet de pedra nova, un molí que no té les característiques del que es va tombar i que té com a deu metres menys; té deu metres menys i allà sí que es va posar aquella maquinària que s'havia..., però com que el molí és de llufa, és de mentida, la maquinària autèntica es va haver de tallar per poder-la adaptar a aquella espècie de decorat de molí que es va fer a la rotonda. Vull dir, això no és conservar el patrimoni, per a mi.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Ya, bueno, ni para usted ni para mí tampoco, la verdad.

Otra de las comparencias que ha habido y de la que usted es consciente es la del Sr. Joan Ramón Torres. ¿Qué papel jugo el técnico como técnico del consell, según su parecer, el Sr. Joan Ramón?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Jo crec que... ja ho he comentat una miqueta abans, les seves funcions com a tècnic i sobretot les seves funcions com a arqueòleg i com a persona que sap el que està passat. Joan Ramon sabia el que estava passant i de fet, en una reunió al seu despatx -és clar, és una conversa que mai no podré provar- hem va dir "Garí, és que vos estau enfrontant a nivells molt alts", jo ja vaig entendre el que volia dir allò, però bé..., li vàrem dir "però és que estam fent la nostra feina", "idò vosaltres mateixos", bé, això és una conversa amb Joan Ramón.

I llavors, idò entre altres coses... estàvem allí, en aquest full per exemple que diu "Zona de Can Cifre", quan ja ens havien acomiadat perquè evidentment tot això va desembocar en un acomiadament, nosaltres vàrem seguir fent denúncies perquè seguien destruint jaciments; de fet, entre el nostre acomiadament i el següent arqueòleg varen passar tres mesos que una altra vegada l'obra no tenia seguiment arqueològic. Si de veritat s'està dient que aquesta gent va defensar el patrimoni de l'illa, bé, prefereixo no tenir gent d'aquesta defensant-lo, i ara que m'han donat aquests papers, per exemple aquí, a la zona de Can Cifre nosaltres vàrem denunciar que s'havia destruït una vila, una sitja i una necròpolis.

Els arqueòlegs varen excavar la sitja i vàrem fer declaracions a la premsa on deien que era una sitja que hi havia abundant ceràmica antiga, etcètera; al cap de dos dies es va dir, pels mateixos arqueòlegs i pel Consell Insular, que aquí no s'havia destruït cap jaciment, que allò no era una sitja i que tenia molt poca ceràmica, però amb el temps, quan jo... bé, la vida dona moltes voltes i de vegades molt surrealistes, vaig acabar sent director de Patrimoni i vaig tenir accés als documents de... bé, idò als informes del seguiment i on havien dit que no hi havia absolutament res, i nosaltres havíem denunciat que hi havia una vila i una necròpolis resulta que els arqueòlegs després troben menjades les restes del mur d'una vila i les restes d'una necròpolis i crec, si no m'ho han dit malament, que el Sr. Joan Ramón i Torres va dir que allà ell no se'n recordava que hagués sortit (...).

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Muchas gracias, de momento no tengo más preguntas.

EL SR. PRESIDENT:

Sí, li vull dir que ha consumit els quinze minuts, o sigui només tindrà l'afegit a la segona intervenció.

Correspon ara al Grup Parlamentari Més per Mallorca, té la paraula el Sr. Abril.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Bon dia i moltes gràcies per ser aquí, Sr. López i Garí. Quin lloc ocupava, diguem, dins el departament d'Arqueologia o de Patrimoni al Consell d'Eivissa quan es feien les obres de les autopistes?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Qui?

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Vostè.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Jo, res, jo res.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Ah, d'acord...

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Jo era un... un arqueòleg que estava treballant en una empresa fent excavacions o restauracions a Eivissa i a més, vull dir, anava molt bé, teníem molta feina i molta de la feina la fèiem amb el Consell Insular, no tenia cap càrrec ni cap vinculació amb el consell.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

La Sra. Prats ha afirmat aquí que, si més no, la primera etapa d'execució de les autopistes ni tan sols es feia seguiment arqueològic de les obres, està d'acord amb aquesta afirmació?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

És clar, és el que he comentat abans, nosaltres vàrem començar amb la denúncia que vàrem fer a la cisterna a l'alçada de Can Misses i des de Puig d'en Valls, que és el punt on comencen les obres fins a Can Misses, no sé si hi ha dos quilòmetres o una cosa així, tot allò estava rebaixant-se sense seguiment i a més a més, quan a nosaltres ens acomiaden al cap d'uns mesos l'obra va seguir sense seguiment tres mesos més, tres mesos on es varen destruir entre d'altres coses part d'un aqüeducte d'època romana.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

L'empresa MAB, Matias Arrom Bibiloni, que era un dels socis de la UTE de l'empresa d'accessos a l'aeroport, ja havia tengut, diguem, un comportament no gaire exemplar pel que fa a la protecció del patrimoni pel desdoblament del segon cinturó de ronda d'Eivissa. Com va caure dins el món dels arqueòlegs que guanyassin també el concurs de les obres d'accés a l'aeroport...?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Qui?

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

...amb el precedent que tenia MAB.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Ah, bé. De totes formes... he de ser just, igual que he dit que crec que Joan Ramon com a arqueòleg és molt bo però com a tècnic no va fer el que tocava des del meu punt de vista, també he de dir que la majoria d'arqueòlegs d'Eivissa, amb tot el que va passar, varen girar la cara cap a un altre costat. Clar, tot això al final té un preu; vull dir que nosaltres després de tot allò hem baixat un 90% de feina, i els arqueòlegs que no van parlar han pujat moltíssim la feina, perquè a més s'excava deu vegades més que no s'excavava fa dotze anys, perquè estam parlant de fa dotze anys.

Vull dir que no hi va haver... els arqueòlegs van callar, van contractar, els de MAB van passar a ser molt bons; també és cert que els de MAB, que nosaltres érem tres i no van voler posar-nos cap ajuda mai en qüestió d'obres, els arqueòlegs que van anar després de nosaltres tenien 50 obrers a la primera excavació que van fer.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Li consta que fins ben entrat 2007 no es varen aturar obres per temes arqueològics? O que no es varen començar almanco a fer informes al respecte?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Fins a...?, perdoni.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Fins ben entrat ja el 2007.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

No. A veure, nosaltres vàrem estar el 2004-2005, i sí és cert que a les zones on s'excavava, en aquell espai reduït puntualment s'aturaven les obres. El que passa és que aquesta aturada d'obres era relativa, perquè a nosaltres ens varen passar dos casos molt concrets; vull dir que sortien més coses de les que podíem abastar al mateix temps i acotàvem zones. Una d'aquestes zones, que va ser una sitja -una sitja és un dipòsit per guardar gra en època antiga-, la vam acotar i els vam dir "aquí no podeu tocar", i al dia següent la màquina ho havia rebaixat; vull dir que en teoria l'obra estava aturada.

I un altre cas exemplar va ser a la zona del Puig d'en Valls, que ja he dit que era molt rica, on es va fer un rebaix de terres; nosaltres fèiem el seguiment i va començar a ploure. En teoria les màquines amb aigua no podien treballar perquè s'aferraven a la terra. Vam quedar amb l'empresa -i crec que és un exemple, a més, molt representatiu de la situació que vam viure aquells mesos- i ens van dir que ens avisarien. Com ja he dit abans que fèiem de policia, en una d'aquestes passades que vàrem fer els vam veure treballar en aquella zona, i quan vàrem baixar i vàrem veure el que estaven fent havien arrasat un bon bocí de terra i la pala estava plena d'esquelets humans! Vull dir que estaven destruint una necròpolis d'època romana, on van enterrar gent durant 700 anys, i ho estaven arrasant, i una cosa és un bocí de ceràmica que igual no el veus, però quan a tu t'estan sortint cranis humans jo crec que qualsevol és conscient del que està fent.

Els van continuar. Vam anar al consell i els dolents érem nosaltres perquè no havíem estat allà. És que tot va ser una situació com el món al revés. Se suposa que les coses havien de funcionar d'una altra manera, perquè a més la llei així ho diu.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Sí, vostè sap que, justament parlant de la Llei de patrimoni, assenyala que hi ha vint dies pels quals es poden aturar unes obres, a més sense cap mena de cost per a l'administració.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Sí, sí.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Això es va practicar?, o, si més no, era compatible amb aquest afany per fer les coses de pressa, com es va fer en el cas de les autopistes?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

En el nostre cas anaven molt de pressa, vull dir que excavaven molt de pressa per poder... Mai no ens van dir si teníem vint dies o cinc dies o cinquanta, i jo entenc que essent una administració, a més, que fa les obres, perquè això tampoc no ho hem d'oblidar, que és una administració, no és una empresa privada ni un senyor privat que vol tenir ca seva feta en dos dies; és que aquí la segona part de tot això..., la segona part de les administracions, a part de la Conselleria de Patrimoni del Consell d'Eivissa..., perquè nosaltres també vam cridar al Sr. Jover i vàrem parlar amb el Govern balear; al final és una obra pública, i aquests senyors, sabent el que estava passant, van seguir protegint aquests empresaris, aquest tipus d'empresaris.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

És a dir, vostès varen parlar directament amb el Sr. Jover.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Sí, sí, sí.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

I què els va respondre?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Que a nosaltres no se'ns havia contractat per parlar.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Això va dir el director d'Obres Públiques del Govern.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Sí, bé, el Sr. Conseller de Patrimoni també va dir que a nosaltres no se'ns havia contractat per opinar si s'havia de conservar o no, i que la nostra feina era anar corrent darrere les màquines, que estàvem *pagados, muy bien pagados*. El conseller de Patrimoni.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Tots dos han dit en aquesta comissió que són amants del món de l'art i de la cultura.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Però si jo no tenc cap dubte que el Sr. Marí sigui un amant de l'art, però les coses al final es demostren amb els fets. Tu pots ser amant de qui vulguis, però si el dia de demà arrasen una cosa davant els teus ulls és allà on demostres si ets un amant o no ho ets, i a més jo entenc..., vull dir que jo no llevaré que el Sr. Marí Tur sigui una persona vinculada a la cultura d'Eivissa, però potser fa cinquanta anys la cultura es mirava d'una altra manera diferent de com es fa ara.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

El GEN-GOB havia advertit en diverses ocasions i amb denúncies fins i tot davant la justícia que no s'estava complint, per exemple, amb això que comentàvem i que marca la Llei de patrimoni d'aturar durant vint dies sense cost per a l'administració unes obres quan es trobava patrimoni. Però a part d'això també hi havia normativa pròpia; el Consell d'Eivissa té un decret, que és el 144/2000, que fins i tot va molt més enllà de la Llei de patrimoni. Imagín que si no es complia la Llei de patrimoni tampoc no es devia complir el mateix decret de patrimoni arqueològic del Consell d'Eivissa, no?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Jo crec que..., el primer que he dit és que la Llei de patrimoni, a les primeres frases, diu: "El patrimoni està per damunt l'urbanisme o qualsevol altra cosa"; si això no es compleix, des del primer punt, tota la resta que ve darrere començaríem amb un món d'interpretacions, que no toca, perquè el patrimoni no és interpretable.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

El plet, justament, del GEN-GOB contra el Sr. Marí Tur, vostè per què pensa que encara no s'hagi absolt aquest senyor després de tants d'anys?, que segueixi judicialitzat el tema?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Però és que vostè em demana una cosa que em tancaran a mi i no a qui han de tancar, si dic el que pens. A Eivissa tots ens coneixem, i a Eivissa tots som família i tots anam a sopar amb coneguts, i amb cosins, i amb cunyats, i amb "daixò". Com jo, si som un jutge, he posar una sentència a una persona amb la qual vaig a sopar? Vull dir, és que a Eivissa tot està massa lligat.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

A vostè li consta que allò que prescrivien els diferents informes de la Comissió Balear de Medi Ambient o els dictàmens que preveien o prescrivien que hi havia d'haver un informe favorable per als diferents projectes d'autovies, havien de menester un informe favorable del departament de Patrimoni del consell? Li consta que es fessin aquests informes?, perquè el Sr. Joan Ramon ens va dir que no li constava.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Que hi hagués informes previs?

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

No, que la Comissió Balear de Medi Ambient prescrivia que hi havia d'haver informes favorables per part del departament de Patrimoni del consell.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Clar! Hi hauria d'haver hagut un informe patrimonial. Pel que sé, pel poc que sé, a la banda de l'aeroport hi havia un

previ en què es feia esment a elements patrimonials, com molins o tal, però ja ho he dit abans, com pot ser que a la banda del Puig d'en Valls, que era la que arqueològicament era més rica i era coneguda des de principis del segle passat, no hi hagués ni una sola línia? Jo no ho entenc, i a més patrimoni depèn del Consell d'Eivissa, no és una cosa que pugui dependre del Govern o que és el Govern..., vull dir independentment. No és una obra feta damunt un puig on ningú no ho veu; allà la maquinària que es va dur a Eivissa era gegant, la trinxera era gegant, tot Eivissa passava per davant l'obra. No em val "és que no ho he vist"; no, ho has vist, surt a la televisió i tothom hi passa.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Em podria descriure com funcionava la coordinació entre els arqueòlegs a càrrec, diguem, de les empreses concessionàries i els arqueòlegs o el departament de Patrimoni del consell?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Com funcionava o com hauria d'haver...?

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Com es coordinava..., com funcionava i, si vol i tenim temps, com hauria d'haver funcionat?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

A veure, un seguiment normal, sigui una carretera, sigui allà on sigui, un arqueòleg hi va, se li ha de facilitar que faci la seva feina; la fas, fas un informe, pots fer un previ per anar informant de com van les coses, i ho entregues al consell, i el consell va decidint si allò es desmunta, si no, si segueix endavant, si s'ha d'excavar més... Vull dir que el consell és el que fa de mediador, llavors.

Si tu tens un problema amb el propietari o amb qui fa l'obra o amb qui sigui..., vull dir que un arqueòleg, i això no a Eivissa, a qualsevol banda del món civilitzat, va a la institució i diu "mira, jo tenc aquest problema amb aquesta persona", i les institucions han de ser garants..., perquè torn dir que ja no és la meva feina, jo no som un cambrer que serveix una copa i si aquella copa no arriba al destinatari no passa res; jo tenc en les meves mans un patrimoni que és de tothom, i el consell és el garant que aquest patrimoni, independentment de les persones, no acabi malament.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Molt bé, però entrant una mica més en el terreny, ens podria posar un exemple molt pràctic, d'una obra concreta, (...)

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Sí, (...) excavar per exemple...

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

...com ho comunicaven al consell, com era el *feedback*, qui havia de donar les ordres, si les donava, que s'aturassin aquelles obres...

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Nosaltres, per amistat i per altres coses, quan anàvem al consell i teníem problemes o sortia alguna cosa, a part de fer l'informe "ha sortit tal", que això ho feies per escrit i ho entregaves, parlàvem amb el tècnic, primer perquè és l'arqueòleg, i hi ha coses que jo entenc que el Sr. Marí Tur no ha d'entendre, de llenguatge molt tècnic o de coses massa tècniques relacionades amb l'arqueologia. Nosaltres parlàvem directament amb el tècnic. Què va passar?, que de tot el que no hi havia un paper totes aquelles converses no han servit de res, totes les queixes i tot això no eren a un paper, perquè hi havia una bona fe i era una persona amb la qual feia anys que tractàvem.

Què s'ha de fer?, idè entregar un informe de tot, i el consell ha de resoldre. Ha de passar per una comissió i s'ha de resoldre; o el conseller pot resoldre però el tècnic ha d'informar, prèviament el tècnic ha d'informar.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

I la Comissió de Patrimoni...?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Per això, i depèn de la magnitud del que es demana; si tu vols desmuntar un jaciment ha de passar per una comissió de patrimoni, no pot decidir un conseller, ni un tècnic, ni ningú.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

I li consta que el gruix, la major part dels jaciments que es varen trobar, fossin finalment destruïts o no, varen passar per aquesta comissió de patrimoni del Consell d'Eivissa i Formentera en aquell moment?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Crec que la majoria, sí; jo diria que la majoria, sí, sí que hi varen passar.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

No va servir de molt.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

No; no, no. No, no va servir de gaire cosa.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

No tenc més preguntes, gràcies.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

També és cert que jo he estat director de la comissió de patrimoni i ara mateix som a la Comissió de Patrimoni del Consell d'Eivissa, i també és cert que els informes que vénen de la casa són importants, i sobretot els d'arqueologia; si entre els membres de la comissió no hi ha arqueòlegs perquè és un món molt concret i molt específic, vull dir que si jo som arquitecte i el tècnic de patrimoni, que és arqueòleg, em diu que allò no té cap importància, en principi li faré cas perquè jo tenc prou coneixement per saber-ho.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Abril. Passam al Grup Parlamentari El Pi PROPOSTA PER LES ILLES, la Sra. Maria Antònia Sureda.

LA SRA. SUREDA I MARTÍ:

Gràcies, president, senyores i senyors diputats. Gràcies, Sr. López, per ser aquí. Des del nostre partit no li formularem cap pregunta perquè consideram que hi ha altres prioritats en el Parlament per poder ajudar els ciutadans de les nostres illes. Això no obstant anam escoltant les compareixences i anam revisant la documentació, i farem les observacions pertinents quan sigui el moment.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sra. Sureda. Pel Grup Parlamentari MÉS per Menorca, el Sr. Castells.

EL SR. CASTELLS I BARÓ:

Moltes gràcies, Sr. President. Gràcies i benvingut, Sr. López Garí. Jo li volia demanar, tota aquesta destrossa patrimonial o pèrdua patrimonial, per dir-ho en termes menys valoratius, està documentada de forma sistemàtica?, és a dir..., perquè ara per exemple, a preguntes del Sr. Abril, ha dit: "sí, la majoria doncs van passar per la comissió". És a dir, tot el moviment social que es va generar, diguem, per protegir tota aquesta... (...) patrimonial, d'aquí en va sorgir un rebuig sistemàtic de tots aquells elements o jaciments que s'havien localitzat i que després no es van poder documentar correctament per l'actuació de les màquines o perquè no es van tractar adequadament per part de les autoritats que eren responsables de preservar-los?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

A veure..., en tot això hi ha dues parts: una és el que es va poder documentar, en teoria tothom... tots els arqueòlegs que han passat per allà varen fer la seva feina quan varen poder veure el que no s'havia destruït, però també és cert que la majoria de jaciment varen ser menjats. El que s'han menjat les màquines, que mai no se sabrà si varen ser un metre o cinc de

viles, de necròpolis... És a dir, una pala d'aquelles, una pala, va així i és que en cinc minuts t'ha desmuntat una vila de 300 metres quadrats; un cementeri, una necròpolis, la desmunta en dos minuts. Si tu estàs davant..., tot el que s'ha vist s'ha documentat, el problema és el que no s'ha vist.

EL SR. CASTELLS I BARÓ:

No, jo em refereixo precisament al que s'ha vist. Ho dic perquè... o estic pensant sobretot a efectes -i és l'altra pregunta que li volia fer-, clar, tot el que vostè ha relatat és molt greu, diguem, des del punt de vista de l'incompliment de la Llei de patrimoni però, bé, això pot donar lloc a una sèrie de responsabilitats administratives, però també és molt greu des del punt de vista del Codi Penal. Aleshores la meua pregunta és si en el seu moment es van adoptar mesures legals, és a dir, es van posar denúncies per atemptats contra el patrimoni?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Es va fer la denúncia que va presentar el GEN-GOB.

EL SR. CASTELLS I BARÓ:

D'acord.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

No hi ha hagut altres denúncies...

EL SR. CASTELLS I BARÓ:

Se'n va presentar una de genèrica, diguem, per tot el...?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Sí, exacte.

EL SR. CASTELLS I BARÓ:

I quin destí va tenir aquesta denúncia? (...).

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Bé, és el que ha comentat na Neus, que encara..., que la sentència diu que s'ha comprovat la destrucció de patrimoni, però encara no hi ha una sentència de qui són els culpables per aquesta destrucció.

EL SR. CASTELLS I BARÓ:

D'acord, moltes gràcies.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Castells. Donada l'absència de diputats o diputades del Grup Parlamentari Mixt donam la paraula al representant del Grup Parlamentari Socialista, el Sr. Casanova.

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

Gràcies, Sr. President. Benvingut, Sr. López Garí a aquesta comissió. Aquí l'objectiu d'aquesta comissió és analitzar sobrecostos que té. Nosaltres pensam d'entrada que hi ha uns sobrecostos de caràcter patrimonial, i és el que està posant de manifest aquí a la seva compareixença, que es va destruir determinat patrimoni, i per tant m'agradaria fer-li una sèrie de preguntes. Jo crec que amb el que ha explicat està posant de manifest l'objectiu, però m'agradaria aclarir una sèrie de qüestions.

El Sr. Marí Tur quan va venir aquí va dir que -concretament referint-se als arqueòlegs com vostè i el Sr. Marlasca, va dir que tenien una visió esbiaixada de la protecció del patrimoni. Vostè què pensa a què es referia, amb aquesta visió esbiaixada?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Perdoni. Si ho he entès bé el Sr. Marí Tur va dir que nosaltres teníem una visió esbiaixada del patrimoni?

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

Sí, de la protecció del patrimoni. És a dir, diu: "*Mire, estos arqueólogos tenían una actuación y una visión muy sesgada en la protección del patrimonio*".

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Home, jo no..., com no fos esbiaixada perquè no vam arribar a veure un jaciment sencer ni una sola vegada no ho acab d'entendre, però, vaja, jo crec que és el que he comentat abans, el Sr. Marí Tur, que no dubt del seu interès demostrat per la cultura, sobretot l'etnologia d'Eivissa, és una visió de fa cinquanta anys. Avui en dia, gràcies a Déu, la visió que es té del patrimoni en general i de l'arqueologia en particular és una altra molt diferent, molt diferent.

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

Gràcies. És que li faig aquesta pregunta perquè ell diu que vostès, concretament referint-se a vostè, precisament, deia que únicament deia que feia les coses malament... en aquell moment deien que feia les coses malament perquè sols perseguien un objectiu, que era *ser nombrados después responsables de arqueología*. Per tant la meua pregunta era si vostè realment quins objectius tenia, quan va entrar en aquesta...

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

A veure, bé, és que... això ja ho han dit tantes vegades i em fa tantes ganes de riure, perquè si en aquell moment que va passar tot això em diuen -i ho dic..., ja sé que sembla una beneitura, però ho dic ben seriosament- que faria o que em dedicaria activament a la política una temporada com m'hi he dedicat o aniria a la lluna, hagués contestat amb tota seguretat que aniria a la lluna, vull dir, és que... pensar que..., amb les vegades a més que havíem treballat pel consell, vull dir, feia anys que treballava pel consell amb el Sr. Marí i Tur, amb Joan Ramón i Torres i fèiem arqueologia o jo tenc una ment privilegiada, tan privilegiada que ni jo mateix sé que la tenc i

fa segles queestic pensant en arribar en aquest punt de les carreteres quan facin una autopista a Eivissa em dedicaré a bombar-ho tot per poder tenir un càrrec i a més, un càrrec i ser director de Patrimoni, ja... tot tan ben pensat com per arribar a aquest punt. No, no, no...

La meua intervenció puntual en la política va ser perquè dos anys després que ens acomiadassin, a més, a un moment d'Eivissa on feia falta fer una passa, hi havia molt poca gent que volgués fer aquesta passa, jo ja ho havia perdut tot perquè, ja ho he comentat abans, amb aquestes carreteres vàrem estar o hem estat sense feina, amb la qual cosa no tenia res més a perdre, per què no fer una cosa per la qual havia lluitat, que és pel patrimoni o per defensar aquella illa? I vaig donar la passa de ficar-m'hi, i ja està.

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

(Inici de la intervenció inaudible a causa del micròfon)

...sí en aquest procés, ja s'ha dit abans, no?, ja s'ha parlat aquí que en tot el procés de la construcció de les carreteres a Eivissa es volia imprimir una certa velocitat, no?, i jo volia que em valoràs com a tècnic en protecció del patrimoni quina incidència hi va haver en aquest imprimir velocitat en la protecció del patrimoni, és a dir, si realment per a vostè hi va haver deixadesa de protecció de patrimoni enfront de la velocitat de la construcció.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Sí. Sí, jo crec que hi va haver deixadesa perquè a més hi havia una impunitat i crec que ningú en aquell moment no es va pensar el que passaria a Eivissa i que tot això tendria una repercussió com la va tenir i, deixadesa, n'hi va haver, n'hi va haver perquè, a més, després d'aquestes autovies, durant la legislatura mateixa en què jo vaig ser director de Patrimoni, es varen fer obres viàries i absolutament tot, tot el que va sortir a les obres es va excavar, es va documentar i es va tenir l'obra aturada el temps necessari per poder fer-ho en condicions. Vull dir, quan es volen fer les coses... ja no ho dic jo, també es va fer en la legislatura del PP de fa quatre anys i s'està fent ara, vull dir, quan hi ha intenció de fer les coses bé es poden fer, i quan no hi ha intenció, i a Eivissa no hi havia hagut fins aquell moment de fer un altre tipus de patrimoni, de protecció de patrimoni.

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

Ja el darrer, respecte d'un exemple concret, en relació a l'ocupació de Ca Na Palleva es va actuar diligentment per protegir el patrimoni o vostè pensa que es va actuar de manera premeditada per destruir patrimoni?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

A veure, jo no crec que rere tot això hi hagués una idea del destructor de patrimoni amb una massa, anem a destruir patrimoni, anem a moure la carretera a veure si per aquí podem passar per alguna casa, no, no ho veig així. Ara, tot el patrimoni, es va fer un traçat independentment d'on passàs i tot allò patrimonial, tot el bé patrimonial que hi havia al traçat de

la carretera es va arrasar sense cap tipus d'impunitat i Ca Na Palleva és una d'aquestes.

Ca Na Palleva, és cert que, és el que parlàvem abans, no estava protegit legalment, però si una institució veu que és un bé que té l'interès com per ser conservat, ho pot fer, ho pot fer, qualsevol institució ho pot fer, i si no sí que la farem bona perquè no quedaria absolutament res, i no crec que hi hagués una intenció d'anar arrasant el patrimoni, però sí que és cert que... que es va fer el contrari del que diu la Llei de patrimoni. El patrimoni no va estar per dalt de l'urbanisme, l'urbanisme va estar per dalt del patrimoni i de fet, se'l va carregar.

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

Gràcies, de moment no tenc més preguntes.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Casanova. Correspon ara al Grup Parlamentari Popular, Sr. Jerez, l'inform que li queden sis minuts.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Moltes gràcies, Sr. President. Sr. López i Garí, volia formular-li una sèrie de preguntes més per acabar aquesta segona ronda de compareixences. Vostè va ser director insular de Patrimoni a la vegada que era portaveu de la coordinadora d'un partit polític, d'Eivissa pel Canvi, vostès eren socis de govern amb el Partit Socialista...

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Sí, sí...

EL SR. JEREZ I JUAN:

...varen compartir governances de forma simultània i vostè va acabar, va arribar a ser director general de Patrimoni al consell insular; és clar, vostè venia d'una etapa... on havia posat de manifest, segons ha dit, totes aquestes *tropolias* que s'havien materialitzat amb l'execució de les carreteres d'Eivissa en matèria patrimonial.

Vostè quan arriba al Consell Insular, què fa vostè? Vostè persegueix això? Vostè denuncia als tribunals tot això? Vostè, tot allò que venia acumulant com a arqueòleg en altres àmbits, ho activa a fi de perseguir aquells que varen ser els veritables responsables o vostè no fa res?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Jo intent...

EL SR. JEREZ I JUAN:

Em refereixo a la justícia.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Sí, sí, l'he entès. En aquell moment hi havia una denúncia feta pel GEN-GOB que estava en tràmit, en la qual vaig participar activament i al Consell no vaig iniciar cap altre...

EL SR. JEREZ I JUAN:

No va fer res més, vostè va arribar al Consell...

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Vaig...

EL SR. JEREZ I JUAN:

...va asseure a la seva cadira de director general i no... i tot allò que vostè com a arqueòleg en èpoques anteriors va denunciar públicament vostè no va activar cap mesura a fi que aquells responsables fossin perseguits.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Home, jo crec que sí...

EL SR. JEREZ I JUAN:

No ho va fer, ho va fer el GEN, vostè no ho va fer. No li resulta una mica incoherent el seu comportament en aquest sentit?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Bé, jo quan vaig entrar al Consell...

EL SR. JEREZ I JUAN:

Donde digo digo Diego...

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

No...

EL SR. JEREZ I JUAN:

Sí.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Quan vaig entrar al Consell el que vaig fer és canviar una manera de fer i aquesta manera de fer que continua avui dia és el millor que podia haver fet, tampoc no ho vaig denunciar quan era arqueòleg, perquè simplement en aquell moment i l'experiència d'aquelles carreteres el dia que ens varen engegar, el dia del meu aniversari, el 8 de maig del 2005, era no creure en els polítics, no creure en les institucions, no creure en la llei i no creure en les persones. Això és el resultat que el Sr. Marí i Tur i el senyor tècnic i el Consell Insular, el departament de Patrimoni del Consell Insular d'Eivissa varen provocar en mi, no creure absolutament en res i de sobte...

EL SR. JEREZ I JUAN:

Vostè va...

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

...i de sobte, si puc seguir...

EL SR. JEREZ I JUAN:

...per favor...

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

...un any després m'incorporo al moviment aquest social que es produeix a Eivissa i això em fa tornar a creure en les persones.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Vostè va coincidir amb el Sr. Albert Prats...

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Sí.

EL SR. JEREZ I JUAN:

...supòs que el coneix bé, no sé si lògicament hi coincideix o no, segurament amb algunes decisions determinades que va activar i desenvolupar sí, vostè creu que va defensar bé com a responsable polític en aquell moment tot allò relacionat amb la matèria arqueològica o almenys ho va intentar?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Jo crec que ho vaig fer el millor que vaig saber...

EL SR. JEREZ I JUAN:

No, em refereixo al Sr. Albert Prats.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Però és que el Sr. Albert Prats tenia el seu departament, ell no era l'encarregat de defensar el patrimoni, l'encarregat era jo. Albert va desenvolupar la seva tasca i tot allò patrimonial que va tenir a veure amb la conselleria d'Albert Prats ho vàrem coordinar i es va fer el millor possible i de fet crec que és l'exemple que he dit abans que aquestes obres viàries que Albert Prats va portar a terme el 90% de jaciments s'han conservat.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Hi ha hagut... vostè era aquí quan ha intervingut la Sra. Neus Prats, jo li he fet una pregunta directa relacionada amb una manifestació que va fer Albert Prats, que vostè segurament l'haurà escoltada, el Sr. Albert Prats va dir que el consell socialista es va negar a... va fer un postulat de real polític, de pragmatisme polític i en lloc de perseguir o iniciar accions judicials a aquells que varen executar els projectes varen

decidir que era millor aliar-se amb certs sectors econòmics que no enemistar-se amb ells. Vostè està d'acord amb això?, vostè està d'acord que aquell consell en el qual vostè estava es va estimar més aliar-se amb determinats sectors econòmics que perseguir-los? Això és el que diu Albert Prats. Vostè està d'acord amb això?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

A veure, puc demanar-li un aclariment, jo puc contestar aquesta pregunta, jo he vingut aquí a parlar de patrimoni, si he de contestar aquesta pregunta la puc contestar, si parlem de relació patrimoni amb el PSOE o amb qualsevol altres, crec que ho he contestat abans, perquè a mi m'és igual que sigui d'un partit o d'un altre, fins i tot del meu, que vaig tenir moltes i moltes discussions amb gent del meu partit per la conservació del patrimoni, vull dir, no... no..., jo crec que els meus principis a nivell patrimonial estan per sobre de qualsevol color polític, i crec que ho vaig demostrar durant la meua legislatura i crec que, a més, amb el Sr. Mari i Tur o amb les moltes legislatures del PP anterior, quan es va fer les coses, no vaig tenir cap problema a reconèixer-ho. A mi m'és igual el color. Jo estimo molt el que faig, per això deia abans que si m'haguessin dit que em dedicaria a la política no m'ho hagués pensat mai, perquè estimo el que faig, és el millor que sé fer i esper seguir fent-ho molts d'anys.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Una pregunta més, el Sr. Ramón i Torres va dir que una de les qüestions que més el van preocupar i la que més maldecaps li va donar i per la qual possiblement ho passàs pitjor va ser per tot el conflicte social que es va crear, supòs que vostè, en bona mesura, encara que no tengui amistat amb ell hi pot coincidir, supòs que no van ser moments agradables, no?, i ell insistia molt en la dificultat que va haver-hi per treballar sobre el terreny, principalment els arqueòlegs, atès que aquella resistència social juntament amb l'acció dels antdisturbis provocava certs problemes a l'hora de poder fer feina, conservar i poder descobrir efectivament el que allà hi havia, en aquells terrenys.

La pregunta és clara: vostè considera que aquestes reacció social que va ocupar les finques de forma totalment intencionada va provocar possiblement, en trepitjar tots aquells jaciments, situacions de desprotecció en matèria patrimonial? I vostè considera que l'acció de les forces i cossos de seguretat de l'Estat varen ser massa intenses en la seva reacció?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Uf, quanta cosa! A veure, vaig sentit aquestes declaracions de Joan, vaig llegir aquestes declaracions de Joan Ramón, em sorprèn que ell les faci, primer perquè ell rarament sortia del despatx. Segon, perquè jo en aquell moment ja formava part de la Plataforma Antiautopista i als sectors on la gent es congregava no hi va haver excavacions arqueològiques mai, amb la qual cosa és difícil que s'interferís la feina dels arqueòlegs perquè no es va excavar mai on hi havia la gent concentrada, que eren uns punts molt concrets.

I el darrer...

EL SR. JEREZ I JUAN:

Si vostè considera que s'havien emprat amb massa intensitat les forces i cossos de seguretat de l'Estat.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Bé, jo record un comentari... perquè tots sabem que les forces de seguretat de l'Estat quasi varen venir de fora, al final venien totes de fora i record una tongada de nous i estàvem allà tots a les set del matí i ells parlaven i els enteníem, és clar, i es van mirar entre ells i varen dir "*¿estos son los terroristas y la gente peligrosa a los que venimos a proteger?*", perquè tot eren... jo crec que soc una persona tranquil·la, senyores, nins, majors... no hi havia gent violenta, jo crec que fins i tot ells es varen sorprendre.

Que en algun cas es varen excedir? Sí, perquè ho vaig viure també.

EL SR. JEREZ I JUAN:

Moltes gràcies, Sr. López Garí, per comparèixer en aquesta comissió d'investigació, de tot el que ha dit i ha contradit el Sr. Ramón i Torres, idò em preocupa el que em preocupa, però el que més em preocupa avui en aquesta...

EL SR. PRESIDENT:

Acabi, Sr. Jerez.

EL SR. JEREZ I JUAN:

... comissió d'investigació és la insinuació que ha fet sobre la justícia, l'estat de dret es fonamenta en la justícia, que vostè digui que els jutges a Eivissa se'n van a sopar, que insinui directament...

EL SR. PRESIDENT:

Vol acabar, Sr. Jerez, per favor...

EL SR. JEREZ I JUAN:

...o indirectament determinats delictes aval·ladament que puguin els jutges provocar a causa de les dimensions de l'illa, certament em preocupa i de quina manera.

Moltes gràcies, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Pel Grup Parlamentari Podem Illes Balears té la paraula el Sr. Morrás pel temps afegit.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Gracias, Sr. Presidente. ¡Luis, sé fuerte! Sr. Garí, dos preguntas rápidas porque tenemos muy poco tiempo.

Una vez fueron despedidos, ¿en qué situación quedó la vigilancia de la protección del patrimonio en cuanto a la construcción de las autopistas de Ibiza?

Y luego, tras haber trabajado en la protección de ese patrimonio durante la construcción de la autopista y esa oposición que hicieron frente a las agresiones al mismo, ¿cuál ha sido su repercusión a nivel profesional hoy por hoy?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

A veure, molt ràpid, ja he esmentat abans que des del moment en què ens acomiaden fins que hi torna haver un altre arqueòleg, fruit d'una denúncia nostra per la destrucció d'un tram d'aqüeducte, hi ha tres mesos en què l'obra torna quedar sense seguiment arqueològic.

Quant a la segona part, que supòs que està lligat una mica amb el que he dit abans, a Eivissa tots ens coneixem i jo no volia dir si un jutge o no se'n va a sopar; estic dient que tots ens coneixem, que tots som família, que tots estem vinculats d'una altra manera, i que és molt difícil a Eivissa extreure'ns de tot això a l'hora de prendre cap decisió, i no ho dic a nivell no només de jutge sinó a nivell de carrer. Què ha passat?, que la nostra situació laboral, després d'allò en què ens vam queixar, governi qui governi ha baixat un 90%, sí, perquè a Eivissa tots ens coneixem i ningú no vol gent que considera problemàtica.

EL SR. MORRÁS I ALZUGARAY:

Muchas gracias por su asistencia en esta comparecencia.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Morrás. Correspon ara al Grup Parlamentari MÉS per Mallorca, el Sr. Abril, que li informam que està pràcticament damunt el temps i només té l'afegit.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Sí, només tenc una pregunta molt senzilla, molt de conclusió. Creu vostè, en base a allò que ens ha anat informant en aquesta compareixença, que es va destruir més del que es va preservar amb l'execució dels diferents projectes viaris d'Eivissa?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Mmmm... Si em deixàs dur pel cor li diria que sí, però si he de ser just, com que no sabem ni podem saber mai el patrimoni que es va destruir sense que ningú ho veiés, no puc contestar aquesta pregunta.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

No tenc res més a afegir. Si vostè vol afegir alguna cosa més..., si no, no tenc més preguntes.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

No. He vingut aquí perquè estimo el patrimoni, perquè vaig viure de primera mà tot allò i perquè crec que ho havia de fer

en honor del patrimoni d'Eivissa que ha desaparegut. No vull treure res d'aquí ni personalment ni res, però em sembla que és just per tot allò que ha desaparegut.

EL SR. ABRIL I HERVÁS:

Idò moltes gràcies.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Gràcies a vosaltres.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies, Sr. Abril. Pel Grup Parlamentari El Pi PROPOSTA PER LES ILLES, la Sra. Maria Antònia Sureda.

LA SRA. SUREDA I MARTÍ:

No en faré ús, gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Molt bé, moltes gràcies. Pel Grup Parlamentari MÉS per Menorca, el Sr. Castells, que li corresponen 12 minuts més l'afegit, si vol fer ús de la paraula.

EL SR. CASTELLS I BARÓ:

No, no en faré ús. Gràcies, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Moltes gràcies. Com que continua l'absència de diputats o diputades del Grup Mixt donam la paraula al Grup Parlamentari Socialista, el Sr. Casanova, que li corresponen 7 minuts i mig més l'afegit.

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

Gràcies, Sr. President. Jo també crec que ja està pràcticament tot dit. Únicament volia puntualitzar un parell de coses; primer, l'actuació de les diferents resistències socials, conformement ha parlat el Sr. Jerez abans, vostè va tenir..., els arqueòlegs van tenir algun impediment per poder treballar per part de la gent que oposava resistència al treball de les màquines?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

Perdoni, crec que ho he respost abans. No, és que simplement -ja no com a arqueòleg, sinó com a part del moviment antiautopista- en els llocs on ens reuníem, que eren tres punts molt concrets, no hi va haver excavacions arqueològiques, amb la qual cosa no es va poder impedir una feina que no es va realitzar directament.

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

Aquí el Sr. Torres va dir que els posaven molts d'impediments, que hi va haver de tot, que hi va haver insults als arqueòlegs, i per tant li feia molt mal treballar. Per tant volia

que aclarís una mica aquest aspecte, és a dir, es varen posar impediments als arqueòlegs?

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

No, no.

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

Ja per finalitzar, i és la darrera, una mica també per concloure, és quina quantificació faria vostè del patrimoni destruït i irrecuperable.

EL SR. LÓPEZ I GARÍ:

És que és una mica el que acabo de contestar, també. Com que allò destruït no sabem en quina proporció ho ha estat és impossible contestar aquesta pregunta. Va ser important; ja no el que va desaparèixer i no coneixerem mai, sinó el que va aparèixer i no es va fer ni un sol intent per preservar-ho. És a dir, hi ha coses que es podrien haver tornat a tapar, o es podrien haver dat solucions diferents, com s'ha fet a partir de llavors. Allà es va arrasar, amb tot el que va sortir es va arrasar.

EL SR. CASANOVA I PEIRO:

Molt bé, no tinc cap altra pregunta, gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Idò moltes gràcies, Sr. Casanova.

Per acabar aquesta sessió només ens resta agrair al Sr. Josep Maria López Garí la seva compareixença, i no havent més assumptes a tractar, s'aixeca la sessió.

Com a president de la comissió els vull recordar que tenim prevista una compareixença a la 1, i que si aquesta compareixença no s'arribàs a produir tenim previst i programat, com vostès saben, la realització d'una comissió per decidir o no modificacions en el pla de treball. Per tant esperarem a la 1, si hi ha el compareixent o no; si no, farem la comissió.

Moltes gràcies.

DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT
DE LES
ILLES BALEARS